

USTAWA

z dnia 22 grudnia 1960 r.

o uzupełnieniu i zmianie niektórych przepisów prawa wyborczego.

Art. 1.

1. Wybory, przeprowadzane równocześnie do Sejmu i do rad narodowych, odbywają się w trybie określonym w Ordynacji wyborczej do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w Ordynacji wyborczej do rad narodowych, z następującymi zmianami:

- 1) kalendarz wyborczy, stanowiący załącznik do uchwały Rady Państwa o zarządzeniu wyborów, oznacza dni, w których upływają terminy przewidziane w Ordynacji wyborczej do Sejmu i w Ordynacji wyborczej do rad narodowych;
- 2) zadania przewidzianej w Ordynacji wyborczej do rad narodowych Centralnej Komisji Wyborczej wykonuje Państwowa Komisja Wyborcza, powołana na podstawie Ordynacji wyborczej do Sejmu;
- 3) nie tworzy się przemysłowych okręgów wyborczych;
- 4) tworzy się obwody głosowania i powołuje się obwodowe komisje wyborcze wspólne dla wyborów do Sejmu i do rad narodowych;
- 5) te same spisy wyborców służą dla wyborów do Sejmu i do rad narodowych;

6) głosowanie odbywa się równocześnie na posłów i radnych; wyborca otrzymuje od obwodowej komisji wyborczej karty do głosowania do Sejmu i do rad narodowych; karty te wkłada do koperty, którą wrzuca do urny.

2. Postanowień ust. 1 pkt 4 — 6 nie stosuje się do obwodów głosowania, utworzonych za granicą na podstawie przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu.

Art. 2.

W ustawie z dnia 24 października 1956 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 47, poz. 210) — wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
„3. Prawo wybierania przysługuje również osobom, których obywatelstwo polskie nie zostało stwierdzone, jeżeli stale zamieszkują w Polsce i nie są obywatelami innego państwa.”;
- 2) w art. 4 wyraz „obywatela” zastępuje się przez wyraz „wyborcy”;

3) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. Wybory odbywają się w tajnym głosowaniu: w lokalu wyborczym musi się znajdować pomieszczenie za osłoną, zabezpieczające tajność głosowania; karty do głosowania wrzucą się do urny wyborczej w kopercie.”;

4) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:

„Art. 6a. Sejm składa się z 460 posłów”;

5) w art. 10 skreśla się ust. 2;

6) w art. 11:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) liczbę posłów, jaka ma być wybrana z każdego okręgu”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Liczbę posłów, jaka ma być wybrana w poszczególnych okręgach wyborczych, ustala się odpowiednio do liczby mieszkańców”;

7) art. 13 i 14 zastępuje się przez art. 13, 14 i 14a w brzmieniu:

„Art. 13. Obwody głosowania tworzy się według następujących zasad:

- 1) obwód głosowania powinien z reguły obejmować 1.000 — 3.000 mieszkańców,
- 2) można tworzyć obwody głosowania dla mniejszych grup mieszkańców, zamieszkujących w odległości ponad 5 km od ośrodka najbliższego obwodu głosowania,
- 3) można tworzyć obwody głosowania w szpitalach, sanatoriach i w innych zakładach służby zdrowia oraz w zakładach pomocy społecznej i zakładach inwalidzkich, w których przebywają wyborcy.

Art. 14. 1. Ilość, granice i numery obwodów głosowania oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych ustalają:

- 1) w gromadach, w osiedlach i w miastach nie stanowiących powiatów miejskich — prezydya powiatowych rad narodowych,
- 2) w dzielnicach miast — prezydya dzielnicowych rad narodowych,
- 3) w miastach stanowiących powiaty miejskie, a nie podzielonych na dzielnice — prezydya miejskich rad narodowych.

2. Uchwały, dotyczące ilości, granic i numerów obwodów głosowania oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych (ust. 1), podaje się do wiadomości wyborców przez rozplakatowanie obwieszczeń, najpóźniej w 50 dniu przed dniem wyborów.

Art 14a. 1. Dowódcy okręgów wojskowych tworzą dla składu jednostek wojskowych obwody głosowania, obejmujące od 50 do 3.000 wyborców, oraz ustalają siedziby obwodowych komisji wyborczych

2. Minister Żegluga tworzy obwody głosowania dla załóg na statkach znajdujących się w podróży w dniu wyborów. Można nie tworzyć obwodu głosowania na statku, na którym załoga liczy mniej niż 25 wyborców, bądź też utworzyć jeden obwód głosowania dla kilku statków, odbywających wspólną podróż. W zarządzeniu o utworzeniu obwodów głosowania określa się ich przynależność do okręgów wyborczych po porozumieniu z prezydiami wojewódzkich rad narodowych województw nadmorskich.

3. Minister Spraw Zagranicznych może utworzyć obwody głosowania dla obywateli polskich, przebywających za granicą. W zarządzeniu o utworzeniu tych obwodów określa się ich przynależność do okręgu wyborczego w dzielnicy Warszawa-Śródmieście.

4. Numery obwodów głosowania, o których mowa w ust. 1—3, ustala się w porozumieniu z prezydium właściwej miejskiej (dzielnicowej, powiatowej) rady narodowej.

5. Organy, które utworzyły obwody głosowania, określone w niniejszym artykule, zapewniają powiadomienie wyborców przynależnych do tych obwodów o utworzeniu obwodu, jego numerze i siedzibie obwodowej komisji wyborczej.”;

8) dotychczasową treść art. 16 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się nowy ust. 2 w brzmieniu:

„2. Sprawując nadzór nad ściślym przestrzeganiem Ordynacji wyborczej i przepisów na jej podstawie wydanych, Państwowa Komisja Wyborcza udziela w miarę potrzeby okręgowym i obwodowym komisjom wyborczym wytycznych i wyjaśnień”;

9) w art. 20:

a) skreśla się ust. 3,

b) dotychczasowe ust. 5 i 6 zastępuje się przez nowe ust. 5—8, w brzmieniu:

„5. Obwodowe komisje wyborcze powołują:

- 1) w gromadach, w osiedlach i w miastach nie stanowiących powiatów miejskich — prezydya powiatowych rad narodowych na wniosek prezydów rad narodowych gromadzkich, osiedli i miejskich,
- 2) w dzielnicach miast — prezydya dzielnicowych rad narodowych,
- 3) w miastach stanowiących powiaty miejskie, a nie podzielonych na dzielnice — prezydya miejskich rad narodowych.

6. Obwodowe komisje wyborcze, utworzone dla składu jednostek wojskowych, powołują prezydya wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

7. Obwodowe komisje wyborcze, utworzone dla wyborców na statkach, powołuje kapitan statku na wniosek rady zakładowej.

8. Tryb powoływania obwodowych komisji wyborczych za granicą określa Minister Spraw Zagranicznych.”;

10) w art. 22 ust. 3 dodaje się po wyrazie „wyborcze” powołanie „(art. 20 ust. 5 i 6)”;

11) w art. 25 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Okręgowe i obwodowe komisje wyborcze rozwiązuje organ, który je powołał, po zakończeniu ich działalności.”;

12) w art. 26 ust. 1 wyraz „obywateli” zastępuje się przez wyraz „osób” oraz skreśla się ust. 2;

13) w art. 27 dotychczasowy ust. 3 zastępuje się przez nowe ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Minister Spraw Wewnętrznych ustali wzór spisu wyborców oraz szczegółowe zasady jego sporządzania.

4. Sposób sporządzania spisów wyborców w jednostkach wojskowych oraz na statkach i za granicą ustala właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.”;

14) w art. 29 określenie „30” zastępuje się przez wyrazy „co najmniej 15”;

15) w art. 30:

a) w ust. 1 wyrazy „do prezydium rady narodowej, które sporządziło” zastępuje się przez wyrazy „do organu, który sporządził”;

b) w ust. 2 wyrazy „rozpatruje prezydium rady narodowej” zastępuje się przez wyrazy „należy rozpatrzyć”;

c) ust. 3 i 4 nadaje się brzmienie:

„3. W wyniku rozpatrzenia reklamacji organ,

- 1) uzupełnia lub prostuje spis bądź
- 2) skreśla ze spisu osoby, której reklamacja dotyczy, doreczając jej decyzję wraz z uzasadnieniem, bądź
- 3) pozostawia reklamację bez uwzględnienia, doreczając reklamującemu decyzję wraz z uzasadnieniem.

4. Od decyzji, nie uwzględniającej reklamacji lub powodującej skreślenie ze spisu wyborców, mogą reklamujący względnie osoba skreślona ze spisu wnieść skargę do sądu powiatowego, właściwego ze względu na miejsce sporządzenia spisu. Do skargi należy załączyć zaskarżoną decyzję. Sąd w trybie postępowania niespornego przeprowadzi w ciągu trzech dni rozprawę z udziałem ławników i wyda orzeczenie, zawiadamiając o nim skarżącego i organ, który sporządził spis wyborców. Od orzeczenia tego nie przysługuje dalszy środek prawny.”;
- 16) art. 31 otrzymuje brzmienie:
„Art. 31. 1. Wyborca zmieniający miejsce pobytu po sporządzeniu spisu wyborców będzie na swoje żądanie wpisany do spisu i dopuszczony do głosowania w obwodzie nowego miejsca pobytu. Uprawnienie to przysługuje wyborcy na podstawie „zaświadczenia o prawie głosowania”, wydanego na jego żądanie przez organ, który sporządził spis wyborców. Wydając zaświadczenie organ ten skreśla wyborcę ze spisu wyborców z adnotacją „wyjechał”.
2. „Zaświadczenie o prawie głosowania” przysługuje również osobom wchodzącym w skład lub zatrudnionym przy innej komisji wyborczej niż obwodowa komisja wyborcza obwodu głosowania, w którym osoby te są wpisane do spisu wyborców.
3. Wzór „zaświadczenia o prawie głosowania” ustali Minister Spraw Wewnętrznych w drodze zarządzenia ogłoszonego w Monitorze Polskim”;
- 17) skreśla się art. 32;
- 18) art. 33 otrzymuje brzmienie:
„Art. 33. Prawo zgłaszania kandydatów na posłów przysługuje organizacjom politycznym, zawodowym i społeczno-rodzinnym, jak również innym masowym organizacjom społecznym ludu pracującego.”;
- 19) skreśla się art. 36;
- 20) art. 39 otrzymuje brzmienie:
„Art. 39. Liczba kandydatów na liście może przewyższać liczbę posłów przypadającą na dany okręg wyborczy, nie więcej jednak niż o połowę”;
- 21) w art. 45 wyrazy „25 dnia” zastępuje się wyrazami „30 dnia”;
- 22) po art. 45 dodaje się nowy art. 45a w brzmieniu:
„Art. 45a. 1. W przypadkach szczegółowo uzasadnionych we wniosku organizacji, która zgłosiła listę kandydatów, okręgowa komisja wyborcza, która zarejestrowała tę listę, może zgodnie z wnioskiem otrzymanym nie później niż 10 dnia przed dniem wyborów zmienić kolejność kandydatów na liście, skreślić kandydata z listy bądź skreślić go i wprowadzić na jego miejsce innego.
2. Podejmując decyzję o zarejestrowaniu listy kandydatów w zmienionym brzmieniu, komisja niezwłocznie zarządza ogłoszenie danych o zarejestrowanej liście (art. 45)”;
- 23) w art. 46 skreśla się wyrazy „w takim terminie, aby obwodowa komisja wyborcza otrzymała je najpóźniej 15 dnia przed dniem wyborów”;
- 24) w art. 50 dodaje się na końcu ust. 3 zdanie w brzmieniu: „Wzór zaświadczeń dla mężów zaufania oraz tryb ich wydawania ustali Państwowa Komisja Wyborcza”;
- 25) w art. 53:
a) w ust. 3 skreśla się wyrazy „albo 32”;
b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
„5. Celem zapobieżenia wielokrotnemu głosowaniu komisja, wydając wyborcy kartę do głosowania, stawia znak przy jego nazwisku na spisie wyborców.”;
- 26) w art. 54 skreśla się ust. 1;
- 27) art. 58—62 zastępuje się przez nowe art. 58—61 w brzmieniu:
„Art. 58. 1. Przewodniczący otwiera urnę wyborczą, po czym komisja ustala:
1) liczbę oddanych kart do głosowania, czyli liczbę osób, które wzięły udział w głosowaniu,
2) liczbę oddanych kart, które uznano za nieważne, czyli liczbę głosów nieważnych,
3) liczbę oddanych kart, które uznano za ważne, czyli liczbę głosów ważnych.
2. Gdyby liczba oddanych kart do głosowania różniła się od liczby osób, którym wydano karty (art. 53 ust. 5), komisja poda w protokole głosowania przypuszczalną przyczynę tej niezgodności.
- Art. 59. 1. Karty do głosowania inne niż urzędowo ustalone bądź nie opatrzone pieczęcią okręgowej komisji wyborczej są nieważne.
2. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub poczynienie innych dopisków nie pociąga za sobą skutków prawnych, a w szczególności nie wpływa na ważność karty.
- Art. 60. 1. Po dokonaniu czynności, o których mowa w art. 58, komisja przystępuje do ustalenia liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów.
2. Głos uważa się za oddany na wszystkich nie skreślonych kandydatów listy, na którą wyborca głosował, jeżeli liczba nie skreślonych kandydatów nie przewyższa liczby mandatów w okręgu. Przy większej liczbie nie skreślonych kandydatów danej listy głos uważa się za oddany na tych nie skreślonych kandydatów, których nazwiska są zamieszczone na karcie do głosowania w pierwszej kolejności.
3. Jeżeli w okręgu wyborczym zarejestrowano więcej niż jedną listę kandydatów, a wyborca nie postawił znaku wskazującego, na którą z tych list głosuje, albo postawił znak przy więcej niż jednej liście, uważa się, że głosował na listę zamieszczoną na karcie do głosowania w pierwszej kolejności.
- Art. 61. 1. Obwodowa komisja sporządza protokół głosowania w dwu egzemplarzach. Wzór protokołu ustali Rada Państwa.
2. W protokole głosowania wymienia się liczby:
1) osób uprawnionych do głosowania, czyli osób objętych spisem wyborców,
2) osób, które wzięły udział w głosowaniu,
3) głosów nieważnych,
4) głosów ważnych,
5) głosów ważnie oddanych na poszczególnych kandydatów.
3. Ponadto w protokole wymienia się czas rozpoczęcia i zakończenia głosowania oraz omawia się krótko skargi i wydane decyzje, jak również inne istotne okoliczności. Mężom zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.
4. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, obecne przy jego sporządzeniu.”;
- 28) w art. 63 ust. 2 skreśla się wyrazy „i 32”;
- 29) w art. 64 ust. 2 dodaje się po wyrazie „kandydatów” powołanie „(art. 50 ust. 3)”;
- 30) w art. 65 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) osób, które wzięły udział w głosowaniu.”;
- 31) skreśla się art. 77 i 79, a art. 78 otrzymuje brzmienie:
„Art. 78. 1. Jeśli skutkiem wygaśnięcia mandatu posła liczba mandatów nie obsadzonych w danym okręgu wyborczym wynosi co najmniej 1/3 i do upływu ka-

dencji Sejmu pozostaje co najmniej rok — Rada Państwa zarządza wybory uzupełniające.

2. Wybory uzupełniające odbywają się w trybie przewidzianym niniejszą ustawą.”;

32) art. 82 otrzymuje brzmienie:

„Art. 82. Osobom wchodzącym w skład komisji wyborczych przysługują diety i zwrot kosztów podróży w wysokości i na zasadach ustalonych przez Prezesa Rady Ministrów w drodze zarządzenia ogłoszonego w Monitorze Polskim.”;

33) skreśla się art. 83 i 85;

34) użyte w ustawie określenie „Rada Narodowa m. st. Warszawy i m. Łodzi” zastępuje się przez wyrazy „rada narodowa miasta wyłączonego z województwa” w odpowiednim przypadku.

Art. 3.

W ustawie z dnia 31 października 1957 r. — Ordynacja wyborcza do rad narodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 270) — wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 10 wyrazy „w granicach od 80 do 120” zastępuje się wyrazami „w granicach od 80 do 150”;
- 2) w art. 20 ust. 2 wyrazy „Minister Żeglugi i Gospodarki Wodnej” zastępuje się wyrazami „Minister Żeglugi”;
- 3) w art. 26 skreśla się ust. 3;
- 4) w art. 28 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Obwodowe komisje wyborcze powołują:

 - 1) w gromadach, w osiedlach i w miastach nie stanowiących powiatów miejskich — prezydium powiatowych rad narodowych na wniosek prezydentów rad narodowych gromadzkich, osiedli i miejskich,
 - 2) w dzielnicach miast — prezydium dzielnicowych rad narodowych,
 - 3) w miastach stanowiących powiaty miejskie, a nie podzielonych na dzielnice — prezydium miejskich rad narodowych.”;
- 5) w art. 51 ust. 1 liczbę „2” zastępuje się przez liczbę „3”, a wyrazy „W przypadku nieobecności drugiej osoby” przez wyrazy „W miarę potrzeby”;
- 6) w art. 63 ust. 2 dodaje się na końcu pkt 1 wyrazy „czyli osób objętych spisem wyborców”;
- 7) w art. 68 ust. 4 wyraz „Obwieszczenia” zastępuje się przez wyrazy „Wyniki wyborów”;
- 8) w art. 73 ust. 2 zastępuje się oznaczenia „pkt 1—3 i 5” przez oznaczenia „pkt 1—5”;
- 9) w art. 74 skreśla się ust. 4, a ust. 3 otrzymuje brzmienie: „3. W przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 i 3 oraz w ust. 2 należy umożliwić radnemu złożenie wyjaśnień,

a uchwała o pozbawieniu mandatu zapada większością co najmniej 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ogółu członków rady narodowej.”;

10) w art. 63 ust. 1 zastępuje się wyrazy „W razie wygaśnięcia mandatu radnego rada narodowa może na najbliższej sesji” przez wyrazy „Rada narodowa może na sesji, na której stwierdziła wygaśnięcie mandatu radnego”;

11) w art. 86:

- 1) w ust. 1 pkt 2 dodaje się po wyrazie „miasta” wyrazy „na obszarze nie objętym dotychczas podziałem na dzielnice”;
- 2) w ust. 1 pkt 3 skreśla się wyraz „część”;
- 3) w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie: „6) jeżeli jednostka podziału administracyjnego zostaje przekształcona na jednostkę innego rodzaju, zarządza się w miarę potrzeby wybory uzupełniające”;
- 4) na początku ust. 2 dodaje się zdania: „O potrzebie zarządzenia wyborów uzupełniających (ust. 1 pkt 1 i 6) decyduje organ, właściwy do ich zarządzenia. W zarządzeniu wyborów określa się liczbę radnych, która ma być wybrana.”;

12) skreśla się art. 88 i 89.

Art. 4.

Pierwsze wybory do rad narodowych, przeprowadzone po wejściu w życie niniejszej ustawy, powinny się odbyć w ciągu trzech miesięcy po upływie kadencji rad narodowych.

Art. 5.

Prezes Rady Ministrów ogłosił w Dzienniku Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jednolity tekst:

- a) ustawy z dnia 26 października 1956 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 47, poz. 210),
- b) ustawy z dnia 31 października 1957 r. — Ordynacja wyborcza do rad narodowych (Dz. U. Nr 55, poz. 270)

z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszej ustawy i z zachowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 6.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki
Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki